

Asettamispäätös

20.2.2024

VN/2284/2024
VN/2284/2024-OKM-14

Jakelussa mainituille

Työryhmän asettaminen valmistelemaan ratkaisuesityksiä väestökehityksen tuomiin haasteisiin perusopetuksen järjestämisessä

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa todetaan Suomen kuntien olevan murroksessa, jossa väestökehitys, taloustilanne, eriytyminen ja monet muut ilmiöt edellyttävät kuntien uudistumista ja uudistamista. Kuntien olosuhteet, väestötiheys, talous ja elinkeinorakenne vaihtelevat merkittävästi ympäri maata. On tärkeää, että koko Suomi pysyy elinvoimaisena ja kuntien ja kaupunkien rooli kasvun mahdollistajana tunnustetaan. Jokaisen kunnan on pystyttävä tarjoamaan perustuslain mukaisesti peruspalvelut erityisesti sivistyspalveluissa. Hallitusohjelman mukaan kansalliskielten asema yhteiskunnassa on selkeä, vahva ja suomalaisia yhdistävä. Hallitus ottaa huomioon ruotsinkielisen koulutuksen erityispiirteet ja kehittämistarpeet.

Hallitusohjelmassa on linjattu toimenpiteistä lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen vahvistamiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti hallitus vahvistaa kaikkien lasten sivistyksellisten perusoikeuksien yhdenvertaista toteutumista. Vastuu koulutuspalveluista edellyttää riittävän laajaa väestöpohjaa. Tämä voi toteutua koulutuksen järjestäjätahon hakeutumisella joko järjestämissyhteistyöhön kuntalain sallimien yhteistoiminnan keinoin tai kuntaliitokseen. Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on varmistaa kunnille itsehallinnollinen vapaus ja aidot edellytykset siihen, että kunnat pystyvät vastaamaan perustehtävistään sivistys-, nuoriso-, elinkeino-, asumis- ja maankäyttöasioissa.

Lisäksi hallitusohjelmassa on Osaava Suomi -luvussa linjattu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämiseen liittyvästä uudistustyöstä: Hallitus luo varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestäjille järjestämiseen liittyvät kriteerit, jotta varmistetaan jokaisen lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen asuinpaikasta riippumatta. Lisäksi arvioidaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatukriteereiden päivittämistä. Perusopetuksen kehittämiseksi hallitus myös arvioi etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettyinä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Asettaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt asettaa työryhmän valmistelemaan hallitusohjelmakirjausten pohjalta esityksen väestökehityksen haasteisiin vastaamiseksi perusopetuksen järjestämisessä.

Työryhmän työskentelyn peruslängkökohtana on varmistaa, että lapsen oikeus koulutukseen toteutuu mahdollisimman yhdenvertaisesti koko maassa. Työryhmän tulee huomioida valmistelussa esitysten suhde kunnalliseen itsehallintoon, kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistusta koskeva valmistelutyö sekä kuntien normien keventämiseen liittyvä hanke. Lisäksi valmistelussa tulee huomioida sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen seuranta ja arviointi, aluehallintoa koskeva uudistamistyö sekä varmistaa valtakunnallinen perusopetuksen tietopohja sekä suomen- että ruotsinkielisen opetuksen osalta.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.3.2024–31.12.2025.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on

1. Laatia hallitusohjelman kirjausten pohjalta strateginen näkemys perusopetuksen järjestämiseen liittyvän kehittämisen suunnasta lapsen oikeuksien toteutumisen vahvistamiseksi. Työryhmä valmistelee ehdotuksen opetuksen järjestäjien keskinäisen yhteistyön vahvistamisesta, koulutuksen saavutettavuuden varmistamisesta, perusopetuksen järjestämiseen liittyvistä kriteereistä, perusopetuksen laatukriteereiden uudistamisesta, tarvittavan tietopohjan kehittämisestä sekä muista tarpeellisista uudistuksista.
2. Valmistella esitys koulutusjärjestelmän, lainsäädännön sekä rahoituksen kehittämiseksi vastamaan väestökehityksen aiheuttamiin haasteisiin.
3. Laatia hallitusohjelman mukaisesti arvio etäopetuksen hyödyntämisen mahdollisuuksista perusopetuksessa tarkkarajaisesti säädettyinä esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa sekä muista innovatiivisista tavoista järjestää perusopetusta ottaen huomioon lapsen oikeudet ja edun ensisijaisuus.

Työryhmätyössä huomioidaan lapsimäärän muutosten vaikutukset perusopetuksen järjestämiseen ja järjestämisen edellytyksiin. Valtaosassa maata lapsimäärä vähenee voimakkaasti, mutta osassa kunnista lapsimäärä kasvaa. Samalla maahanmuuttotaustaisten lasten määrä lisääntyy erityisesti pääkaupunkiseudulla ja osassa muista suurista ja keskisuurista kaupungeista. Työryhmätyössä huomioidaan väestökehityksen moninaiset vaikutukset lapsimäärältään väheneviin ja kasvaviin kuntiin. Työryhmä huomioi työssään myös kielelliset oikeudet.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa työryhmän työn tueksi perusopetuksen järjestämisen tilannekuvaa erilaistuvissa kunnissa koskevan selvitystyön sekä skenaariotyötä.

Hankkeen poliittisesta ohjauksesta ja valmistelutyön linjaamisesta vastaa Lasten, nuorten ja perheiden ministerityöryhmä.

Organisointi

Työryhmän jäseniksi nimetään seuraavat henkilöt (suluisissa varajäsenet):

Puheenjohtaja

Ylijohtaja **Eeva-Riitta Pirhonen**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Varapuheenjohtaja

Neuvotteleva virkamies **Minna Polvinen**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jäsenet

Opetusneuvos **Tommi Karjalainen**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos **Anna Mikander**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Asiantuntija **Johannes Peltola**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Erityisasiantuntija **Anssi Pirttijärvi**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Erityisasiantuntija **My Willman**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Budjettineuvos **Tanja Rantanen**, valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies **Suvi Savolainen**, valtiovarainministeriö

Erityisasiantuntija **Pia Suvivuo**, sosiaali- ja terveysministeriö

Johtaja **Kurt Torsell** (opetusneuvos, yksikön päällikkö Lucina Hänninen), Opetushallitus

Opetusneuvos **Juho Helminen**, Opetushallitus

Erityisasiantuntija **Annika Westerholm**, Opetushallitus

Arviointineuvos **Mari Rökköläinen**, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Kehittämispäällikkö **Irmeli Myllymäki** (erityisasiantuntija Mari Sjöström), Kuntaliitto

Neuvottelujohtaja **Hannu Freund** (johtava työmarkkinajuristi Teija Metsäranta), Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat

Asiantuntija **Annakaisa Tikkinen**, Sivistysala ry

Erityisasiantuntija **Pauliina Viitamies** (koulutuspolitiikan erityisasiantuntija Risto-Matti Alanko), OAJ

Ombudsman **Jens Mattfolk** (ordförande Inger Damlin), FSL Finlands Svenska Lärarförbund

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja **Harri Rinta-aho** (direktör för Svenska bildningstjänster Barbro Högström), Espoon kaupunki

Utbildningschef **Ulrika Lundberg** (opetuspäällikkö Katriina Sulonen), Paraisten kaupunki

Sivistystoimenjohtaja **Mikko Ripatti** (kasvatus- ja opetuspäällikkö Tero Tuononen), Savonlinnan kaupunki

Professori **Janne Varjo**, Helsingin yliopisto

Yliopisto-opettaja **Siv Sandberg**, Åbo Akademi

Työryhmän tekniset sihteeritehtävät hoidetaan opetus- ja kulttuuriministeriön varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osastolta.

Työryhmä voi tarvittaessa nimetä pysyviä asiantuntijoita, kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Työryhmän kokoonpano ei täytä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä asetettuja vaatimuksia. Kaikilla ryhmään nimettävillä tahoilla ei ole ollut mahdollisuutta nimetä sekä mies- että naisehdokkaita, joten poikkeamiselle on lain 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen erityiset syyt.

Muut organisoitumisen periaatteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää työryhmän asiantuntijasihteeristön. Työryhmän asiantuntijasihteeristön jäseniksi nimetään opetusneuvos Mika Puukko ja asiantuntija Aili Tervonen opetus- ja kulttuuriministeriöstä, arviointineuvos Päivi Kamppi Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta sekä opetusneuvos Petra Packalen Opetushallituksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää työryhmälle myöhemmin alatyöryhmän valmistelemaan esityksen uudistetuiksi perusopetuksen laatuksikriteereiksi ja niiden seurannaksi.

Työryhmä ja mahdollisesti asetetut alatyöryhmät voivat kuulla asiantuntijoita tai järjestää kuulemistilaisuuksia.

Työryhmän kokoonpanoa voidaan muuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

Työryhmän työ tehdään virkatyönä, eikä ryhmän jäsenille makseta palkkiota. Kukin organisaatio vastaa osallistujensa matkakuluista. Työryhmään osallistuminen mahdollistetaan myös etäyhteyksin. Hankkeen muut kulut maksetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenomomentilta 29.01.01.1.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Opetusneuvos

Heli Nederström

Jakelu

Työryhmän jäsenet
Työryhmän varajäsenet
Asiantuntijasihteeristö

VN/2284/2024-OKM-14

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: